

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus
Tractatus de Prædestinatione, de Trinitate, de Angelis, & de homine

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. II. Expeditur alia difficultas,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77146](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77146)

se solum habet ut removens prohibens respectu antecedentis gratia, & non ut ratio influens in gloriam illi correspondentem, atque adeo gratia non solum ut restaurata, sed etiam secundum se influit in gloriam, & consequenter est prædestinationis effectus.

13. Confirmatur amplius: Intentio Dei perdurandi hunc electum ad tantum gradum gloriæ, non consequitur effectum absque illa gratia, quæ peccatum anteceffit; quia nisi præcessisset, non daretur homini penitenti tanta gloria: Ergo præter illa gratia cum effectu conducit ut medietas ad gloriam: Ergo est effectus talis electionis ad beatitudinem. Vis & efficacia hujus rationis magis consistit ex solutione argumentorum, quam in fieri in contrarium.

14. Objicit ergo primò: Gratia primò collata, & peccatum amissa non valet ad gloriæ consecutionem, nisi ut per penitentiam restituta; nam solum ratione contritionis & penitentia merita per peccatum mortificata reviviscunt: Ergo gratia interrupta per peccatum non est effectus prædestinationis, nisi ut recuperata per penitentiam, non verò ut primò collata.

15. Respondeo distinguendo Antecedens: Si particulariter significet conditionem requisitam, concedo Antecedens. Si reduplicet rationem formalem, nego Antecedens, & Consequentiam.

Explicitur: Sicut hæc propositio, *ignis non calefacit, nisi ut applicatus*, est vera si particula *ut* reduplicet conditionem requisitam ad agendum; sed si autem si reduplicet rationem formalem agendi, quæ non est applicatio, sed ipse calor. Ita etiam cum dicitur, quod gratia interrupta per peccatum non valet ad consecutionem, vel augmentum gloriæ, nisi ut per penitentiam restituta: verum est si *ut* denotet conditionem requisitam, sine qua talis gratia non influit in gloriam; sed si autem si exprimat & significet rationem formalem talis valoris & influxus: sic enim non est a penitentia, quæ se habet tantum ut removens prohibens, sed à jure & proportione, quam habet gratia sanctificans respectu gloriæ.

16. Objicit secundò: Gratia causata per primam justificationem, quæ anteceffit peccatum, destructa fuit per peccatum quantum ad suam numericam entitatem, & postea per aliam actionem novam & distinctam à prima reproducitur, non eadem numero, sed eadem secundum speciem in eadem quantitate: Ergo prima illa gratia, quæ peccatum anteceffit, non influit in gloriam, nec consequenter est prædestinationis effectus, sed illa solum, quæ per penitentiam restituitur.

17. Respondeo quòd licet gratia causata per primam justificationem non sit eadem numero physice & entitative cum ea, quæ reparatur, bene tamen moraliter & æquivalenter: Etsi enim amissa gratia postea succedat alia entitative distincta, eandem tamen gloriam respicit, & idem habet jus ad illam, & sic censetur eadem numero gratia formaliter & in esse gratiæ, quamvis materialiter & in esse entis sit diversa. Sicut quavis superficies æris ambiente aliquam turrim continud fluant & variantur, censetur tamen idem locus formaliter, quia aliæ superficies adjacentes habent eandem correspondentiam & distantiam ad polos & centrum mundi, quam habebant præcedentes, ut explicari solet in Physica. Unde quamvis talis gratia non possit physice in gloriam influere, quia non redit physice secundum suam entitatem, potest moraliter in

eam influere: ex hoc enim quòd illa manet in acceptatione divina, postea ablato impedimento datur prædestinato aliquis gradus gloriæ illi correspondens; vel ut alij volunt, idem gradus gloriæ novo titulo, seu gloria quædam accidentalis: quod sufficit ut aliquid sit prædestinationis effectus; nam glorificatio corporis, ejusque dotes & revelationes extra verbum sunt prædestinationis effectus; & tamen ad gloriam accidentalem pertinent.

23. Objicit tertio: Effectus prædestinationis debent continuari, & conjungi cum finali perseverantia, & cum gloria, quæ sunt ultimi & præcipui ejus effectus: Sed gratia per peccatum interrupta cum illis non continuatur, nec conjungitur, ut patet: Ergo non est prædestinationis effectus.

24. Respondeo quòd ut aliquid sit prædestinationis effectus, debet continuari & conjungi cum finali perseverantia, & cum gloria, vel secundum continuationem physicam in extendendo, vel secundum continuationem morale & secundum permanentiam illorum in divina acceptatione; & hæc continuatio per peccatum non interruptur, quia culpa non tollit voluntatem temperandi merita, & conferendi gloriam sublato impedimento.

25. Objicit ultimo: Etsi gratia Adami in statu innocentia aliquis gradus gloriæ correspondeat, & consequenter ad finem prædestinationis conducatur, illa tamen non fuit effectus prædestinationis, ut primò collata; sed solum ut per penitentiam reparata. Ergo similiter quamvis gratia hominum in hoc statu per peccatum interrupta, quatenus primò collata, influat in beatitudinem, & ad finem prædestinationis conducatur, non erit effectus prædestinationis, nisi ut reparata per penitentiam.

26. Respondeo concessio antecedente, de quo disputant Theologi in tractatu de Incarnatione, negando consequentiam & paritatem. Ratio discriminis est, quia cum gratia status innocentia non præsupponeret præscientiam & prædestinationem Christi, nec ex ejus meritis data foret: ex intentione efficaci glorificandi Adamum (quæ intentio fuit posteriori Christi prædestinatione) imperata non fuit; unde ex vi primæ infusionis ad finalem perseverantiam ordinem non dicebat, sed solum ex vi reparationis factæ per Christum. In nostra autem gratia, quatenus primò collata, oppositum contingit: cum enim prima illius collatio sit ex meritis Christi, ejusque prædestinationem supponat, ex intentione gloriæ in electis præparatur & imperatur; & ex vi primæ infusionis ordinem ad gloriam; & ad finalem perseverantiam importat.

§. II.

Expeditur alia difficultas.

27. Dico secundò: Etiam vocationes inefficaces in electis esse prædestinationis effectus; non elicitos, sed imperatos. Est etiam contra Vazquem, & Valentiam, aliosque recentiores.

Probatür breviter: Licet vocationes inefficaces in prædestinatis non conducant ad gloriam immediatè, mediatè tamen, & dispositivè ad illam conducunt, quatenus paulatim emolliunt cor hominis, ut tandè Deo vocanti respondeat: vel

vel obiectivè, quatenus in memoriam redactæ excitant ad gratiarum actionem & ad humilitatem propter resistantiam præteritam: Ergo præparantur à Deo ex intentione gloriæ, & consequenter sunt effectus prædestinationis. Utraque Consequentiâ patet ex dictis, Antecedens verò probatur, Primò, quia id sæpè contingere, experientia testatur, quòd scilicet Deo quis gratias agat propter vocationes illas, quibus non respondit: ut constat ex Augustino libro 6. Confess. capite 11. & libro 8. capite 9. ubi memorans vocationes divinas, quibus multoties resistenterat, excitatur ad penitentiam, humilitatem, & gratiarum actionem. Et ex Bernardo ferm. 2. Dominicæ 6. post Pentecosten, ubi exclamatur: *Ego peccabam, & tu dissimulabas. Non continebam à sceleribus, & tu à verberibus abstineras. Prolongabam ego multo tempore iniquitatem meam, & tu Domine pietatem tuam.*

Secundò idem Antecedens probatur ex illis verbis Pauli ad Romanos 8. *Diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum*, quod ut docet glossa ex Augustino de sumpta, etiam ad peccata prædestinationum extenditur: Ergo cum vocationes inefficaces ad bonum effectus prædestinationum aliquid ex prædictis modis conducant, sunt prædestinationis effectus.

28. Confirmatur: Permissio peccati, quæ in denegatione gratiæ efficacis supplicatà sufficiente consistit, est prædestinationis effectus, quatenus ad excitandam humilitatem conducit, & quatenus ex illa movetur homo ad cognoscendam infirmitatem propriam, & indigentiam uberioris & fortioris auxilij, ut ostendimus art. 5. Ergo similiter cum vocationes inefficaces in prædestinationis ad eisdem fines conducant, illæ sunt prædestinationis effectus. Quòd autem non sint effectus ab illa immediatè elicit, sed solum imperati, patet, quia vocationes inefficaces, & auxilia sufficientia pertinent ad providentiam generalem ordinis supernaturalis, & ordinantur per prædestinationem ad ejus proprium finem, salutem scilicet electorum, modo antea explicato.

29. Objicies primò: D. Thomas ad Roman. 8. lectione 6. exponens hæc verba Apostoli: *Quos prædestinavit, hos & vocavit*, ait: *Hæc vocatio est efficax in prædestinatu*: Ergo ex D. Thomâ sola vocatio efficax est effectus prædestinationis. Idem colligitur ex Augustino de prædestinatione Sanctorum capite 16. ubi dicit: *Deus vocat prædestinatos, sed non eâ vocatione, quâ vocatis sunt, qui noluerunt venire ad nuptias*, quæ, ut patet, est vocatio inefficax. Et lib. 1. ad Simplic. quæst. 2. & alibi passim docet, quòd sola illa vocatio est effectus prædestinationis, quæ est vocatio secundum propositum, vel ut loquitur Fulgentius lib. 1. ad Monimum, *quæ est ex proposito congrua*: Sed vocatio congrua, & secundum propositum est efficax: Ergo idem quod prius.

30. Respondeo primò: Quòd quando sancti Patres docent, solam vocationem efficacem, vel congruam, aut secundum propositum, esse prædestinationis effectum, loquuntur de effectibus prædestinationis elicitis, & immediatè ab illa procedentibus, non vero de imperatis & mediat, undè hæc testimonia suadent quidem secundam partem nostræ conclusionis, sed non militant contra primam.

31. Secundò responderi potest, SS. Patres loqui de vocatione efficaci, vel simpliciter, & per or-

dinem ad actum perfectum, conversionem scilicet peccatoris, ad quam datur vel de vocatione efficaci secundum qui 1, & per ordinem ad actum imperfectos, qui paulatim emolliunt cor hominis, illudque disponunt ad conversionem perfectam, per ordinem ad quos potest dici congrua, vel secundum propositum.

Objicies secundò: Communia electis & reprobis non sunt prædestinationis effectus: Sed vocationes inefficaces & auxilia sufficientia sunt communia electis & reprobis, & utrisque indifferenter conceduntur: Ergo non sunt effectus prædestinationis.

Confirmatur: Vocationes inefficaces, & auxilia sufficientia sunt à providentia generali ordinis supernaturalis, & voluntate Dei antecedente: Ergo non sunt effectus prædestinationis. Consequentia videtur manifesta, effectus enim prædestinationis sunt à providentia Dei specialiter & voluntate consequente.

Ad objectionem respondeo, distinguendo Majorem. Non sunt effectus prædestinationis elicit, concedo, imperati, nego. Et concessa minori, distinguo Consequens: Ergo vocationes inefficaces non sunt effectus prædestinationis: elicit, concedo, imperati, nego, Undè

Ad confirmationem dicendum est, vocationes inefficaces, & auxilia sufficientia in electis esse quasi elicitivè à providentia generali, & voluntate Dei antecedente, & à prædestinatione imperativè; quia non eliciuntur à providentia generali, nisi ut subordinata prædestinationi, & ex finis ejus efficacis intentione.

Objicies tertio: Non omnes vocationes inefficaces in prædestinatis conducunt ad gloriam etiam mediatè: Ergo omnes non sunt prædestinationis effectus. Consequentia patet ex supra dictis, Antecedens vero probatur: quia omnes non offeruntur memoriæ, nec omnes paulatim leniunt cor hominis, nam contingere potest quòd aliquis vitijis longo tempore deditus, multoties interius pulsatus, repente convertatur, & penitentiam agens, vel ad martirium captus, statim moriatur, & consequatur gloriam: At in tali casu non omnes vocationes occurrunt memoriæ, cum hoc in tam brevi tempore sit moraliter impossibile, nec illæ dispositivè cor emolliendo, extraxerunt consentium: Ergo non omnes vocationes inefficaces, aliquæ ex prædictis modis, ad finem prædestinationis conducunt.

Propter hoc argumentum quidam recentiores Thomistæ conclusionem nostram resistendam existimant ad illas vocationes, quæ in memoriam redactæ excitant ad prædictos effectus. Magis tamen placet aliorum sententia, qui nostram conclusionem propter verba Pauli superius relata, universaliter accipiendam esse contendunt. Undè in forma respondeo negando Antecedens, ad cujus probationem imprimè dico, nullam dari vocationem internam, vel auxilium sufficiens, quod non producat in anima aliquem actum imperfectum, qui hominem excitet ac disponat ad perfectiorem ut docent celebriores Thomistæ in tractatu de auxilijs, & colligunt ex verbis illis Iaiæ 55. *Forbum meum, quod egredietur de ore meo, non morietur ad me vacuum, sed faciet quacunque volui, & prosperabitur in his, ad que misi illud.* Quibus verbis significatur, vocationem internam, quæ Deus animam alloquitur, nunquam in esse

sterilem & infocundam, quin semper aliquem fructum, saltem imperfectum, in anima producat. Ratio etiam id facit: nam omnis vocatio interna, omneque auxilium sufficiens excitat & movet animam, & sub genere auxilij movens, & excitans continetur: sed videtur impossibile, quod anima excitetur formaliter, nisi per actum vitalem à se elictum, cum excitatio hæc vere sit vitalis. Similiter impossibile est, quod Deus à qualiter moveat animam, & quod anima non moveatur à qualiter, cum movens & motum dicantur correlativè: Ergo omnis vocatio interna, & omne auxilium sufficiens aliquem actum saltem imperfectum in anima producat. Sed quid sit de hac sententia,

Respondet secundò, nullam dari vocationem prædestinatam, quæ aliquo modo non conducat ad gratiam actionem: licet enim in hac vita non omnes in memoriam revocentur, in patria tamen per visionem in verbo omnes suas vocationes, sive efficaces, sive inefficaces prædestinatæ cognoscunt, & ex cognitione illarum ad gratiarum actionem excitantur.

Obijciunt ultimò: Nemo prudens ex intentione efficaci finis eligit & applicat media inefficacia & frustrabilia, præsertim si habeat in sua potestate media efficaciæ & infustrabilia: Ergo cum Deus in intuitu suæ omnipotentie thesauris habeat infinita media, & auxilia efficacissima, quibus potest electos suos ad vitam æternam perducere, incongruum videtur, quod ex efficaci intentione beatitudinis illis præparet & tribuat vocationes aliquas inefficaces, & auxilia purè insufficientia, quæ debent frustrari suo effectu.

Respondet distinguendo Antecedens: Si talia media nullam habeant vim, & efficaciam, neque in ordine ad effectum principalem, neque in ordine ad alios minus præcipuos, concedo Antecedens. Si talia media habeant vim & efficaciam in ordine ad aliquem effectum, qui ad alium perfectiorem, saltem mediatè & dispositivè concurrat, nego Antecedens, & Consequentiam. Itaque non superfludè, sed valde prudenter, Deus intendens efficaciter gloriam electis, dat aliqua media & auxilia inefficacia, & frustrabilia suo effectu. Id enim congruit, tum ut per illa media & auxilia (quæ, ut supra diximus, semper sunt efficaciora secundum quid, & in ordine ad aliquem actum imperfectum, quem in anima producant) paulatim emolliat cor hominis, illudque disponat ac præparet ad conversionem perfectam. Tum etiam ut homini ostendatur infirmitas sua, libertas, inconstantia, & ingratus, & ut sic magis ad interiora revocetur, & tandem reformetur.

ARTICULUS III.

An determinatio voluntatis ad actus supernaturales seu actus supernaturalis procedat à libero arbitrio excusant, sint prædestinationis effectus?

Præter negantem tenet Molina hic art. 3. disp. r. membro 10. ubi etiam actibus supernaturalibus tribuat, quod sint effectus prædestinationis, non tamen formaliter, quatenus à libero arbitrio exeunt, & consequenter determinatione

Tom. I. l.

A voluntatis ad bonum, seu bonum usum liberi arbitrij, ab effectibus prædestinationis excludit.

Præcipuum ejus fundamentum est, quia existimat gratiam & liberum arbitrium partialiter in actus supernaturales influere, & se habere sicut duos homines, vel equos eandem cimbam, vel currum trahentes: Sed effectus à duabus causis partialibus procedens non est ab una, sub ea ratione & formalitate, quæ exit & procedit ab altera, ut patet in exemplo adducto tractionis navis: Ergo actus supernaturales, ut exeunt à libero arbitrio, non procedunt à gratia, nec consequenter sunt prædestinationis effectus.

Præterea, quod actus supernaturalis sit liber & vitalis, à gratia non habet, sed à libero arbitrio: Ergo consideratus prout exit à libero arbitrio non est effectus gratiæ, nec consequenter prædestinationis. Utraque Consequentia patet, Antecedens probatur. Quod actus supernaturalis sit liber & vitalis, debet habere à principio libero & vitali: Sed gratia, cum non sit indifferens, sed unum actum determinatè respiciat, non est libera; & cum veniat de foris, & procedat à principio extrinseco, scilicet Deo eam animæ infundente, non est principium vitale: Ergo quod actus supernaturalis sit liber & vitalis, à gratia non habet, sed à libero arbitrio.

§. I.

Hæc sententia Molina rejicitur.

Dico tamen, determinationem nostræ voluntatis ad bonum, seu bonum usum liberi arbitrij, ut tenet se ex parte nostra, esse prædestinationis effectum. Ita communiter docent nostri Thomistæ cum Angelico Præceptore hic art. 5. in corpore, ubi ait: *Non est distinctum, quod est ex libero arbitrio, & ex prædestinatione, sicut non est distinctum, quod est ex causa secunda & causa prima. Divina enim providentia producit effectus per operationes causarum secundarum, ut supra dictum est, unde & id, quod est per liberum arbitrium, est ex prædestinatione.* Et quæst. 6. de veritate art. 2. ad 11. *Hoc ipsum (inquit) quod est velle accipere gratiam, est nobis ex prædestinatione, unde non potest esse causa prædestinationis.*

Probatur etiam conclusio ratione fundamentali, quam insinuat idem S. Doctor locis citatis. Id, quod causatur à gratia, est prædestinationis effectus: Sed determinatio voluntatis ad bonum supernaturale, v. g. ad credendum, vel ad diligendum Deum super omnia, seu bonus liberi arbitrij usus in supernaturalibus causatur à gratia: Ergo est prædestinationis effectus. Major est evidens, quia prædestinatio est causa gratiæ, ejusque præparatio, ut docet Augustinus de prædestinatione Sanctorum cap. 10. his verbis: *Inter gratiam & prædestinationem hoc tantum interest, quod prædestinatio est gratiæ præparatio, gratia verò jam ipsa donatio: Ergo quod procedit & causatur à gratia, est effectus prædestinationis.* Nam ut communiter dicitur, quod est causa causæ, est causa causati: unde D. Thomas hic art. 5. *Manifestum est (inquit) quod id, quod est gratiæ, est prædestinationis effectus.*

Minor verò, in qua est difficultas, probatur multipliciter. Primò ex Cælestino primo in epistola 1. ad Episcopos Gallie, ubi definit, quod nemo nisi per gratiam libero bene utatur arbitrio: Ergo bonus usus liberi arbitrij à gratia procedit.

Undè